

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Ličkovej a členiek senátu JUDr. Anny Markovej a JUDr. Kataríny Pramukovej, v právnej veci žalobcu: **V., s. r. o.**, M.B., IČO: X., zast. Ing. JUDr. V.K., CSc. ,advokátom so sídlom M.B., proti žalovanej: **JUDr. I.D., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu E., a.s.**, P.L., IČO: X., K.M., o **určenie pravosti pohľadávky vo výške 2 869 885,85 eur**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2010, č.k.55 Cbi/118/2004-147 a žalovanej do trov konania, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. júna 2010, č.k. 55Cbi/118/2004-147 v časti ktorou bola žaloba zamietnutá **p o t v r d z u j e** a v časti, ktorou bolo rozhodnuté o trovách konania **m e n í** tak, že žalobca je povinný nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 146 83 eur.

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 24. júna 2010, č.k.55 Cbi/118/2004-147 žalobu žalobcu zamietol a účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca žalobou doručenou súdu 20. decembra 2004 sa domáhal proti žalovanej určenia pravosti pohľadávky vo výške 2 869 885,85 eur, a to na základe zmenky vystavenej dňa 23. marca 2000 spoločnosťou E., a.s. L.(úpadcom).

Krajský súd rozsudkom z 5. marca 2008, č.k. 55 Cbi 118/2004-Mš žalobe vyhovel a určil, že pohľadávka žalobcu vo výške 2 869 885,85 eur sa považuje za oprávnenú a zistenú so zaradením do 2.triedy. Žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozhodol o odvolaní žalovanej uznesením sp.zn. 1 Obo 63/2008 zo 16. decembra 2009 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V zrušujúcom uznesení odvolací súd vyslovil právny názor, že v danom prípade išlo o zastretú vlastnú zmenku s totožným zmenečníkom i výstavcom, a preto mal súd skúmať náležitosti predloženej zmluvy a platnosť zmluvy s poukazom na čl. I. § 1 a § 2 Zmenkového a šekového zákona. Napriek tomu, že ide o zastretú vlastnú zmenku musí táto zastretá vlastná zmenka mať náležitosti vymenované v čl. I. § 1 cit. zákona. Poukázal na skutočnosť, že súd sa dôsledne nevysporiadal s námietkami žalovaného, týkajúcimi sa charakteru zmenky, z ktorej žalobca odvodzuje oprávnenosť svojej pohľadávky, že išlo o zabezpečovaciú zmenku a že záväzok úpadcu uplatnenej pohľadávky zanikol splnením Č.S., s.r.o. B. pred indosáciou zmenky na žalobcu a ďalej, či bola zmenka vyplnená v súlade so zmluvou o použití zmenky z 23. marca 2000. V prípade, ak bola pohľadávka, ktorá je podľa dohody účastníkov zabezpečená zmenkou splnená, odporuje postup majiteľa zmenky, ktorý práva zo zmenky uplatní v dohode o zabezpečení a zmenečnému dlžníkovi je nutné priznať možnosť tejto obrany. Ak obdržal veriteľ už plnenie zabezpečené zmenkou, nie je dôvod priznať mu znova to isté z dôvodu zabezpečenia. Ďalej uviedol, že je potrebné skúmať, či žalobca nekonal vedome na škodu dlžníka (§17 Zmenkového a šekového zákona). Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobca si prihláškou z 2. januára 2004, evidovanú pod č.46, prihlásil pohľadávku v celkovej výške 2 869 885,85 eur so zaradením do 1.triedy. Predmetná suma pozostáva zo zmenkovej sumy 2 553 714,43 eur, zo 6%-ného ročného úroku z omeškania zo sumy 2 553 714,43 eur od 21. januára 2003 do 9. septembra 2004 t.j. 250 193,87 eur a odmeny vo výške 1/3% zo sumy 2 553 714,43 eur t.j. 8 512,38 eur, z trov konania vo výške 19 916,35 eur, z nákladov spojených s predložením zmenky a jej protestom v sume 1 050,26 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 36 498,37 eur.

Správkyňa konkurznej podstaty na prieskumnom pojednávaní 30. novembra 2004 poprela uplatnenú pohľadávku z dôvodu, že je uplatnená bez právneho dôvodu.

Z kúpnej zmluvy č. 3/2000 z 23. marca 2000 súd prvého stupňa zistil, že touto zmluvou sa predávajúci Č.S., s.r.o. Bratislava zaviazala dodať kupujúcemu E., a.s. L./úpadcovi/ obchodný tovar a kupujúci sa zaviazal zaplatiť jeho kúpnu cenu. Zo zmluvy o použití zmenky uzatvorenej podľa ust. § 269 ods.2 Obch. zákonníka medzi veriteľom Č.S., s.r.o. B. a dlžníkom E., a.s. L. vyplýva, že predmetom tejto zmluvy je udelenie zmenkového vyplňovacieho práva dlžníkom a dohoda zmluvných strán o obsahu vyplňovacieho práva veriteľa vlastnej bianko zmenky, ktorú neúplnú predložil dlžník veriteľovi za účelom zabezpečenia pohľadávky veriteľa z kúpnej zmluvy č. 3/2000 uzatvorenej medzi veriteľom a dlžníkom 23. marca 2000 v znení neskorších dodatkov (ďalej len kúpna zmluva). V bode 2 tejto zmluvy je uvedené, že dlžník odovzdal veriteľovi vlastnú bianko zmenku, t.j. bezpodmienečný sľub dlžníka zaplatiť. Zmenka je vyplnená bez vyznačenia zmenkovej sumy a bez dátumu splatnosti. Podľa bodu 3 zmluvy bol veriteľ oprávnený v zmysle tejto zmluvy doplniť na bianko zmenke údaje výšky zmenkovej sumy a dátum splatnosti. Podľa čl. III tejto zmluvy zánik vyplňovacieho práva nastane v prípade, keď dlžník včas splní všetky povinnosti vyplývajúce z kúpnej zmluvy, resp. splatí pohľadávku, v tom prípade je veriteľ povinný vrátiť dlžníkovi bianko zmenku do 5 dní od splatenia pohľadávky.

Žalovaný sa v konaní bránil tým, že zmenka ako taká je zastretou vlastnou zmenkou (§ 3 zák.č.191/50 Zb.) a na zastretú vlastnú zmenku sa preto použijú ustanovenia o cudzej zmenke. Pretože v uvedenej zmenke chýba bezpodmienečný príkaz zaplatiť určitú zmenkovú sumu, je táto zmenka podľa jeho názoru neplatná. Na zmenke bol doplnený chýbajúci údaj (suma) bez oprávnenia, teda v rozpore so zmluvou o použití zmenky. Predložením rozsudku Okresného súdu v Lučenci je preukázané, že všetky záväzky úpadcu, pre ktoré bola zmenka vystavená, teda ktoré zabezpečovala, boli uhradené prostredníctvom notárskej úschovy na účet spoločnosti Č.S., s.r.o. B. ešte 16.novembra 2001. Č.S., s.r.o. B. poverila žalobcu k vymáhaniu pohľadávky vo výške 1 202 240,52 eur koncom roka 2002,teda rok po úhrade istiny. Má za to, že dňa 18.decembra 2002, kedy V., s.r.o. Bratislava napísal (na základe splnomocnenia Č.S., s.r.o. B.) výzvu na úhradu istiny vo výške 1 202 240,52 eur s prísl., bola majiteľom zmenky spoločnosť Č.S., s.r.o. B. a preto žalovaný navrhol, aby súd žalobu žalobcu zamietol.

Prvostupňový súd mal za preukázané, že v danom prípade išlo o zastretú vlastnú zmenku s totožným zmenečníkom i výstavcom a preto prvostupňový súd skúmal náležitosti predloženej zmenky a jej platnosť s poukazom na čl. I. §1 a § 2 Zmenkového a šekového zákona a dospel k záveru, že zastretá vlastná zmenka má náležitosti vymenované v čl. I.§1 cit.zák. a je preto platná. Prvostupňový súd mal taktiež preukázané, že záväzok úpadcu na uplatnenú pohľadávku zanikol pred indosáciou zmenky na žalobcu. Keďže veriteľ už obdržal plnenie zabezpečené zmenkou, nebol dôvod priznať mu znova to isté plnenie uplatnené žalobou a preto žalobu žalobcu zamietol.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa ust. § 142 ods.2 druhá veta O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca a navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrhu/žalobe navrhovateľa v celom rozsahu vyhovie z týchto dôvodov:

Odôvodnenie napadnutého rozsudku je nepresvedčivé, neodôvodnené a nepreskúmateľné. Žalobca je názoru, že v predmetnej veci ide o vlastnú zmenku, ktorá má všetky náležitosti v zmysle ust. § 75 zák. č. 191/1950 Zb. Súd ustálil, že spoločnosť E., a.s. je zmenečníkom i výstavcom. Podľa odvolateľa tento záver nie je správny, skutočnosť, že na predmetnej zmenke je uvedený text: Zmenečník E., a.s. P.L. ešte nerobí zo spoločnosti E., a.s. zmenečníka. V danom prípade nejde o zastretú vlastnú zmenku a preto na ňu nemožno aplikovať čl. I. § 1 zmenkového a šekového zákona. Uplatnená pohľadávka je zmenečná suma, žalovaný uplatnenú pohľadávku-zmenečnú sumu žalobcovi do dnešného dňa neuhradil. Súd nerešpektoval ust. § 17 zmenkového a šekového zákona. Žalobca nemal a nemá vlastné vzťahy so žalovaným. Žalobca nikdy nekonal na škodu dlžníka.

Žalovaný podal odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa a to do časti výroku o trovách konania, keďže má za to, že súd prvého stupňa pochybil, keď žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Súd prvého stupňa podľa názoru žalovaného nesprávne aplikoval ust. § 142 ods.2 veta druhá O.s.p. /toto ustanovenie vetu druhú neobsahuje/. V danej veci nemožno hovoriť o čiastočnom úspechu účastníka konania, ale plnom, keďže žaloba žalobcu bola zamietnutá. Je zrejmé, že žalovaný mal v konaní plný úspech. Žalovaný si v priebehu konania uplatnil trovy konania, ktoré vyčíslil v podaní zo 4. marca 2008, ide o náhradu cestovného, ktoré žalovaný vynaložil na pojednávanie na KS v Banskej Bystrici. Preto navrhol, aby odvolací súd zmenil výrok rozsudku o trovách konania a uložil žalobcovi povinnosť ich náhrady žalovanému vo výške 146,83 eur /cestovné/.

Žalovaný sa aj písomne vyjadril k odvolaniu žalobcu a uviedol, že sa stotožňuje s právnym záverom súdu vyjadreným vo výroku napadnutého rozsudku. Nadalej trvá na tom, že v danom prípade ide o vlastnú zastretú zmenku, pretože zmenečníkom je sám vystaviteľ a na zastretú vlastnú zmenku sa tak použijú ustanovenia zákona zmenkového a šekového o cudzej zmenke. Spoločnosť E., a.s. vystavila vlastnú blanko, ktorou mal pôvodný majiteľ zmenky zabezpečené svoje pohľadávky vyplývajúce z kúpnej zmluvy č.3/2000. K zmenke bola spísaná zmluva o použití zmenky. Všetky pohľadávky vyplývajúce z kúpnej zmluvy č.3/2000 boli majiteľovi zmenky uhradené a teda došlo k zániku zmenkového záväzku jeho splnením a zároveň zaniklo vyplňovacie právo k zmenke. Zmenka však žalovanému nebola vrátená. Žalovaný má zato, že žalobca o zániku zmenkového vzťahu vedel, keďže pred samotným indosovaním kontaktoval spoločnosť E., a.s. listom z 18. decembra 2002 s tým, že ho majiteľ zmenky poveril vymáhaním dlžnej čiastky, pričom príslušenstvo pohľadávky vyčíslil podľa Všeobecných obchodných podmienok vydaných 1. januára 2001. Z tejto skutočnosti žalovaný

vyvodzuje, že v čase zaslania predmetného listu ešte žalobca nebol majiteľom zmenky. Žalovaný preukázal rozsudkom OS Lučenec, že všetky záväzky úpadcu, ku ktorým bola zmenka vystavená a teda ktoré zabezpečovala, boli uhradené ešte v roku 2001. Preto navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) prejednal odvolanie žalobcu a žalovaného v súlade s ust. § 212 ods.1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 214 ods.2 o.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť. Odvolanie žalovaného do trov konania však považoval za právne dôvodné.

Žalobca ako dôvod podania odvolania uviedol, že názor prvostupňového súdu o tom, že v danej veci žalobca vyvodzuje svoje právo na určenie pravosti pohľadávky zo zastretej vlastnej zmenky, je nesprávny a predmetná zmenka je vlastnou zmenkou. Odvolací súd považuje tvrdenie žalobcu za právne nedôvodné. Súd prvého stupňa postupoval správne, keď náležitosti zmenky skúmal podľa zákona č.191/1950 Zb.- zákona zmenkového a šekového. Žalobca vo svojom odvolaní považuje na predmetnej zmenke uvedený text zmenečník E., a.s. P.L. (č.l.34) za takú skutočnosť, ktorá ešte nerobí zo spoločnosti E., a.s. zmenečníka.

S týmto názorom odvolací súd nesúhlasí, keďže zastreté vlastné zmenky sú zmenky, v ktorých je vystaviteľ súčasne zmenečníkom. Pre zastretú vlastnú zmenku je typické, že ju vystavuje ten účastník príčinného záväzkového vzťahu, ktorý má v príčinnom vzťahu postavenie dlžníka.

Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že predmetná zmenka je zastretá vlastná zmenka a nejde o vlastnú zmenku.

Podľa ust. § 17 zák.č.191/1950 Zb. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, ibaže majiteľ pri nadobudnutí zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Odvolateľ – žalobca namieta, že v konaní nedošlo k preukázaniu, že pri nadobudnutí zmenky konal na škodu dlžníka.

Odvolací súd v súvislosti s touto námietkou poukazuje na skutočnosť, že predmetná zmenka bola zmenkou zabezpečujúcou, čo je nesporné z jej znenia ako aj zmluvy o použití zmenky (čl.31) uzatvorenej 23. marca 2000, čo je aj deň vystavenia zmenky a kúpnej zmluvy č.3/2000 uzatvorenej taktiež 23. marca 2000.

V konaní na súde prvého stupňa bolo preukázané, že úpadca (dlžník) si svoj záväzok voči veriteľovi Č.S. s.r.o. splnil pred indosáciou predmetnej zmenky, ale Č.S., s.r.o. B. si nespĺnila svoju povinnosť vrátiť do 5 dní úpadcovi (bývalému dlžníkovi) predmetnú zmenku.

O týchto skutočnostiach vedel žalobca, keďže listom z 18. decembra 2002 spoločnosť žalobcu bola poverená Č., s.r.o. B. na vymáhanie svojej pohľadávky od a.s. E. ,teda 18. decembra 2002 žalobca ešte nebol vlastníkom predmetnej zmenky, ale pohľadávka dlžníka(úpadcu) z príčinného záväzkového vzťahu s Č., s.r.o. B. už bola dlžníkom uhradená 16.novembra 2001. K indosácii predmetnej zmenky došlo až po 18. decembri 2002, teda v čase, kedy pohľadávka Č.S., s.r.o. B. bola dlžníkom uhradená, teda v čase postúpenia zmenečnej pohľadávky už zmenkový záväzok dlžníka zanikol, neexistoval. Odvolací súd sa preto stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že majiteľ zmenky-žalobca konal vedome na škodu dlžníka.

Odvolací súd nepovažoval námietku žalobcu spočívajúcu v jeho názore, že odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu je nepresvedčivé, neodôvodnené a nepreskúmateľné za dôvodnú, keďže z tohto odôvodnenia jasne vyplývajú závery súdu prvého stupňa opierajúce sa o listinné dôkazy, ich hodnotenie a následne sú vyvedené právne správne závery. Odvolací súd preto ani k tejto námietke pre jej nedôvodnosť nemohol prihliadnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba žalobcu zamietnutá ako vecne správny podľa ust. § 219 ods.1,2 O.s.p. potvrdil.

Žalovaný v odvolaní namietal výrok rozsudku súdu prvého stupňa týkajúci sa trov konania. Má zato, že v konaní bol úspešný, o trovy konania požiadal a preto požiadal odvolací súd o zmenu rozsudku v časti trov konania tak, že trovy konania mu budú priznané.

Odvolací súd konštatoval, že súd prvého stupňa rozhodol o trovách konania podľa ust.§142 ods.2,druhá veta O.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Podľa ust.§ 142 ods.2 O.s.p. ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Je nesporné, že žalovaný mal v konaní úspech a preto rozhodnutie prvostupňového súdu o trovách konania podľa ust.§ 142 ods.2 O.s.p. nie je správne. Žalovaný si trovy v písomnom podaní zo 4. marca 2008 uplatnil vo výške 146,83 eur (náklady spojené s jeho účasťou na pojednávaní). Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v časti trov konania zmenil podľa ust.§ 220 O.s.p. tak, že priznal žalovanému trovy konania vo výške 146,83 eur. Trovy konania pozostávajú trov vzniknutých žalovanému s jeho účasťou na pojednávaniach a to 3. júna 2005, 17. júna 2005, 26. októbra 2007 a 29.februára 2008 – Martin-Banská Bystrica a späť ,čo je 131 km(37,30.-Sk/l -131kx6,2 + 1,31x5,8x37,70=1 098,60x2'2197,20, PHM-Diesel 38/l 131x6,2 + 1,31x5,8x38,40'=1 104.-Sk,PHM-Diesel 40,80 Sk/l 131x6,2+1,31x5,8x40,80=1 122,20.-Sk.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods.1 O.s.p. v spojení s ust.§ 142 ods.1 O.s.p. a to podľa úspechu účastníkov v odvolacom konaní. Žalovanému, ktorý mal

úspech v odvolacom konaní však trovy odvolacieho konania nepriznal, keďže mu v odvolacom konaní žiadne nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 30. júna 2011

JUDr. Darina Ličková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Mária Némethová